Gemeente Amsterdam

ROGRAMMA CENTRUM ZONDER ZAK
AFVALTRANSPORT OVER WATER IN HET WALLENGEBIED

Toelichting participatie en communicatie voor de brengpunten Oudezijds voorburgwal en de Kloveniersburgwal

Inleiding
De Directie Afval & Grondstoffen van de gemeente Amsterdam is begonnen met de aanpak van het huishoudelijk afval in het centrumgebied van de stad; De missie van dit programma is een schoner, veiliger en leefbaarder centrum door een afval inzamel-systeem dat past bij de unieke karakteristieken van de Amsterdamse binnenstad.

Het programmaplan heeft als doel om een mix aan alternatieve manieren van afval inzamelen uit te rollen. Het programma draait om het uit faseren van zakkeninzameling op straat in het historische gebied van centrum Amsterdam. Niet overal in het centrum is ruimte voor ondergrondse containers. Hiervoor is een aparte aanpak ontwikkeld; Inzamelen en afvoeren van huishoudelijke afval via het water. We gaan hiermee starten in het Wallengebied. Dit doen we gefaseerd en via doorontwikkeling. In totaal gaat het in het Wallengebied om zeven brengpunten. Voor de eerste drie brengpunten is inmiddels een concrete locatie gekozen die we in 2026 hopen te kunnen realiseren. Het Participatieplan Afval-brengpunten op het water in het Wallengebied wordt hiervoor in november ter informatie aan de staf voorgelegd.

Hoe is de aanpak tot stand gekomen
Bij het tot stand komen van de aanpak voor het Wallengebied is gebruik gemaakt van de ervaringen van bewoners die zijn opgedaan in een tweetal pilots voor alternatieve wijzen van afvalinzameling die in 2023 en 2024 in het centrum zijn uitgevoerd. Dit zijn de proef in de Passeerdergrachtbuurt "Afval op Afspraak" en de "9-Straatjes-Pilot". Bij beide pilots is niet alleen gekeken naar doelmatigheid (effectiviteit versus kosten) maar ook specifiek hoe het door bewoners/ondernemers in het gebied werd ervaren.
Op 23 juni 2023 is er een avond georganiseerd waarin de bewoners is gevraagd hun ervaringen en wensen te delen. Voor de 9-Straatjes zijn ook meerdere buurtbijeenkomsten georganiseerd in 2024 en is in september 2024 een tussentijdse evaluatie opgesteld waarin de ervaringen van bewoners/ondernemers zijn meegenomen. De conclusie is dat het merendeel van de bewoners zeer positief staan tegenover een systeemwijziging van brengpunten en afvoer van het afval via water. Voor een nadere toelichting op de beleidskeuzes en doelstellingen verwijzen wij naar het publiek beschikbare beleidsplan met evaluatie, dat te raadplegen is via onderstaande link. Speciale aandacht gevraagd voor de paragraaf over brengpunten op het water op pagina 23. Het alternatieve inzamelingsprogramma wordt vanaf pagina 27 uitgelegd:

https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/14615283/1/bijlagen?connection_type=16&connection_id=977415

Afvoer via het water; Hoe hebben we de omgeving meegenomen in de aanpak voor de Wallen?

Om te komen tot de aanpak voor het Wallengebied zijn verschillende contactmomenten geweest in de omgeving in de afgelopen periode waarin de plannen voor het nieuwe systeem zijn toegelicht en de mening van bewoners hierover is gevraagd.

- Op 17 april 2024 was er een bewonersavond in voorbereiding op een afvalhub bij de Marnixstraat. Deze is uiteindelijk niet gerealiseerd, maar de avond gaf wel inzicht in zorgen en verwachtingen van omwonenden rond een afvallocatie aan het water.
- Op 17 april 2025 zijn we aangesloten bij een door bewoners georganiseerde wandeling in het Wallengebied. Georganiseerd door de Stadsharttop zijn we langs mogelijke locaties van afvalbrengpunten gewandeld. Bewoners gaven als tip om een brengpunt in de buurt van de Oude Kerk te realiseren, op de plek waar een aantal jaren terug ook al een afvalschuit lag.
- We hebben op 14 mei 2025 een informatieavond in het Wallengebied georganiseerd, samen met het raakvlakproject Verkeersluwe Wallen
- Op 30 september 2025 is er een persbericht uitgegaan waarin de aanpak van het afvaltransport in het Wallengebied is aangekondigd en uitgelegd.
- Op 1 oktober zijn tijdens de bijeenkomst van het Leefbaarheidspanel Wallengebied de deelnemers door Nynke van Renssen geïnformeerd over de aanpak en konden zij hierover vragen stellen.
- Op 15 oktober 2025 is het projectteam aanwezig geweest bij de bewonersbijeenkomst De Grooote Top.

De nieuwe aanpak voor de Wallen is hoofdzakelijk positief ontvangen. De noodzaak om het afvalprobleem aan te pakken is groot en de urgentie voor een structurele oplossing is hoog. Hierbij een greep uit de reacties van bewoners op ons verhaal:

"*Leuk dat we de grachten weer op een historische manier gaan gebruiken"*
"*Fijn dat er nu eindelijk gewerkt wordt aan een oplossing van het zakkenprobleem*"
"*Waarom maken jullie geen gebruik van het water*" (voordat we konden vertellen dat we gebruik gaan maken van brengpunten)
"Het op straat aanbieden van afval is niet meer van deze tijd."
"Ik roep al jaren dat afval over water moeten afvoeren, fijn dat er eindelijk naar me geluisterd wordt"
"Fijn dat die boten komen, maar waarom moet dat nog zo lang duren?"
"Ik voel mijn huis trillen als er een vrachtwagen langsrijdt, fijn dat er een alternatief bedacht wordt"
"Levensgevaarlijk die vrachtwagens op straat, mooi dat we daar mee gaan stoppen"
"Ik wil mijn zak gewoon op straat blijven zetten en niet lopen naar een boot. Ik ben slecht ter been, dat kun je toch niet van me verwachten? Kan ik hierbij hulp krijgen"

Tegelijkertijd zijn er door bewoners ook zorgen geuit. Deze zijn als volgt samen te vatten;

Aantrekkende werking voor ratten, meeuwen en ongedierte
In de eerste fase zijn de brengpunten bemenst. De medewerkers zorgen ervoor dat de zakken op de juiste manier in de containers worden gedeponeerd. Containers worden afgesloten. Hiermee is de kans op aantrekken van ratten en meeuwen en ongedierte geminimaliseerd.

Overlast (geluid, zwerfaval ect) rondom het brengpunt
Doordat we gaan werken met gecentraliseerde brengpunten wordt de overall overlast in het gebied aanzienlijk vermindert. Doordat we in de eerste fase met bemenste brengpunten gaan werken kunnen we eventuele overlast rondom het brengpunt goed stroomlijnen en mensen indien nodig aanspreken op gedrag en voor coaching zorgdragen. De brengpunten zijn vanaf ca 21.00 s avonds tot ca 7.30 ‘s ochtend gesloten. De containers zijn dan uiteraard afgesloten.

Kwetsbare bewoners die moeite hebben met het overbruggen van de afstand tot het brengpunt
We onderzoeken hoe we bewoners kunnen stimuleren om oog te hebben voor kwetsbare buren en hen, indien nodig, te ondersteunen bij het afgeven van afvalzakken op de brenglocatie. Tegelijkertijd erkennen we dat de gemeente hierin ook een verantwoordelijkheid heeft. Voor situaties waarin buren geen hulp kunnen bieden, wordt gekeken naar de mogelijkheden voor een passende maatwerkoplossing, zoals het wekelijks langsgaan met een bakfiets bij specifieke adressen.

Participatie en communicatie per locatie na vergunningverlening

De eerste drie brengpunten die wij in het Wallengebied willen gaan realiseren zijn Oudezijdsvoorburgwal ter hoogte van de huisnummers 300 en 126 en Kloveniersburgwal ter hoogte van huisnummer 87.

Als eerste zal het brengpunt op de Oudezijdsburgwal ter hoogte van huisnummer 300 gerealiseerd worden. De planning hiervoor is Q1 2026. Deze locatie is bewust zo gekozen dat deze zich niet bevindt tegenover particuliere woningen maar tegenover een gemeentelijk pand, de stadsbank van lening.

Communicatie over de specifieke locatie
We kiezen ervoor om pas bij de aanvraag van de vergunning actief te communiceren naar bewoners en ondernemers rondom de locatie. De bewoners en ondernemers die we tot nu toe gesproken hebben zijn positief over het idee van brengpunten op het water. Het Wallenpanel kwam zelfs ook al met dit idee. We verwachten vooral weerstand en vragen bij de bewoners en ondernemers die heel dicht bij de boot wonen of ondernemen. Dit nemen we niet weg door eerder te communiceren. Om vragen en zorgen zoveel mogelijk weg te nemen, organiseren we speciaal voor deze groep een inloopavond. Daar kunnen bewoners en ondernemers met ons in gesprek.

We zorgen daarna dat we de bewoners en ondernemers die dicht bij de boot wonen of ondernemen, goed meenemen in het proces. We kondigen bijvoorbeeld aan wanneer de werkzaamheden beginnen en wat de plannen zijn.

Informatiebrief en inloopavond
Zodra de aanvraag is ingediend berichten we via een informatiebrief de bewoners in de directe omgeving van het brengpunt hierover. Bewoners in een straal van 250 meter kunnen vanaf begin 2026 gebruik gaan maken van het brengpunt. In de brief staat een email-adres voor direct contact met het projectteam.
In deze brief staat ook de uitnodiging voor de inloopavond (ca begin december 2025). Indien nodig kunnen we een persoonlijke afspraak met bewoners inplannen om hun specifieke situatie rondom het afgeven van het afval op locatie te bespreken.

Buurtkamer
In de periode november/december 2025 zijn we op een aantal vaste en vooraf gecommuniceerde momenten aanwezig in een van de buurtkamers in het gebied. Bewoners kunnen op deze manier ons makkelijk vinden en met ons het gesprek aangaan over hun wensen en eventuele zorgen.

Online informatie en socials
De overige bewoners en ondernemers in het Wallengebied informeren we via de nieuwsbrief Aanpak Binnenstad, socials Centrum en via een webpagina op Amsterdam.nl

Tot slot

Een van de elementen van de nieuwe aanpak is de doorontwikkeling van het systeem; De input die wij uit alle contactmomenten met bewoners ophalen is cruciaal voor een goede doorontwikkeling van het nieuwe systeem. Hoe meer input wij kunnen meenemen bij de doorontwikkeling hoe groter de draagkracht voor het systeem en hoe robuuster de acceptatie van het systeem zal zijn.